

რედაქცია

გოლოვინის პროსპექტზე თავ. მურან-ბაგინის სახლში კლუბის ქვემოლ. სკოლის-მოსწავლე, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში, ვარკეთილში მცხოვრებთათვის ადრესი: В. Тифлис, в редакцію «Дროба»

დროება

ფასი განსაზღვრისა

სტრიქონზე რვა კაპ. განსაზღვრისა: ქვემოთქველს, რუსულს და სხვა ენებზე. 100 სტრიქონი ერთ სტრიქონზე. მისი სტრიქონი მოთხოვნის, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბუთებულ გამოცხადებულ წერილებს. დაუბუთებულ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუთებს ავტორს.

ბამოღის ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

წაღკ ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპიკი

საქართველო

(ქრდილოეთის სააგენტოსი.)
7 სექტემბერს.

პარიზი. გაზეთი «Temps» უჩვენებს უთანხმოებათა ტონაჟში საზოგადოების მეფურთხეთა შორის და თხოულობს, რომ უფლები მართლ-ერთს ვისმე მათგანს ეპურას ხელში. ზღვის სამინისტრომ არ იცის მიზეზი დუეს გონ-კონდში წასვლისა და პასუხი მოსთხოვა. ნავარის ქვეითა ჯარის შემდეგ ამ დღეებში ტონაჟში ჰგზავნიან კიდევ ორს ბატალიონს ალჟირის მხრალელებისას და ერთს ბატალიონს უცხოელთა ლეგიონისას. ძენგთან მოლაპარაკება არ გათავებულა.

ალმასანდრი. ხოლერა ჯერ სრულიად არ მოსვლიდა; ხოლერისაგან მოკვდა საფრანგეთის სამკურნალო ექსპედიციის დოქტორი ტიუილი. პორტ-საიდში ხოლერის კარანტინი, რომელიც ალექსანდრიდამ მომავალი გემებისათვის იყო, მოიშალა.

მადრიდი. გაზეთები ამტკიცებენ, რომ მეფე ალფონსის უკან მოსვლის შემდეგ, საგასტას მიენდობა ახალი სამინისტროს შედგენა. მინისტრებზედ სამართალი 4 ოქტომბერს დაიწყება.

8 სექტემბერს.
კამპარპური. ტურგენივის ცხედ-

რის მოსვენებას 2 სექტემბრისთვის მოელოდნენ; ბელინსკის საფლავთან ადგილი იმოვნეს; უველა საჭირო განკარგულება შედგენილია; განსვენებულის პარიკელი ნათესავები გამოაცილებენ კუბოს ვერებოლოვამდინ; პარიკს განუზრახავს ჩრდილოეთის გზის სტანცია სამგლოვობად მოაწყოს; პარიკელი დიტირაპორნი და მეცნიერნი მიიღებენ პროცესიაში მონაწილობას; რენანი წარმოსთქვამს სიტყვას. ტურგენივის ნაყმევმა გლეხებმა პანაშვიდი გადაიხადეს და გარდასკვიტეს მის კუბოს ძვირფასი გვირგვინი დააფხან.

მინა. ისპანიის და სერბიის მეფენი გუშინ გამბურგში წავიდნენ.

ლონდონი. დეჭერიანი კონსტანტინოპოლში წავიდა.

ბელგრადი. აქაურ ამორჩევთა შედეგი მმართველობის მომხრე პარტიის სასარგებლოა.

სუში. ხარკოვის გუბერნიაში. სოფელ ალექსანდროვკაში გადაიწვა 134 კომლი ქონებით და პური; ზარალი ასი ათასი მანეთისა არის.

იალბა. ტყეს მოდებულნი ცეცხლი წვიმამ გააქრო, გადიწვა 2000 დესიატინა.

ბელგრადი. სკუპშინაში ამორ-

ჩივეს 47 რადიკალი, 10 გობებელი და 17-ს ისეთი პირნი, რომელნიც არ ეკუთვნისან არც ერთს განსაზღვრულ დასს. რომოდენიმე მეორედ კენჭის ყრა მოხდება.

პეშინი. გროსე - ვარდენისას ბანკეტზე მინისტრმა-პრეზიდენტმა ტისამ სთქვა: «ხორვატიაში ჯერ კანონიერი წესის ადგენა არის საჭირო და მერე სამართლიანი და გულ-მტკივნეული მოქმედება ებრაელთა საქმის შესახებ». მინისტრმა აგრეთვე სთქვა, რომ მმართველობის მოვალეობა იკვას სიცოცხლე და ქონება ყოველთა მოქალაქეთა, ხოლო საზოგადოების ვალია—განუხრეს ცრუ-მოწმენებანი.

თბილისი, 9 სექტემბერს.

საზოგადოდ ჩვენ, ძაქასიელნი, არა ვართ დაჩვეულნი, რომ უცხო ქვეყნებში მოსულმა სტუმრებმა და მოგზაურებმა ჩვენზედ შეუმცდარი და პირუთენელი აზრი შეადგინონ. ზოგიერთთ ვიქვს ტანისამოსი, წარმოსადგობა, ქამარ-ხანჯალი და სხვ, მაგრამ თითონ ხალხზედ კი თუ ვისმე კარგს ათქმევინებთ; ბევრნი, დიად ბევრნი, გაუათლებელს, უკულტურო ხალხს გვეძახიან და ზოგნი ნადირი-ხალხის სახელსაც არ გვარიდებენ. ამის გამო ხარბად მივესევით ხოლმე ყოველს უცხო-ქვეყნელის

სიტყვას, რომელსაც კი პირუთენელობის ნიშან-წყალი ეტყობა და ჩვენს შინაგანს ცხოვრებას უვირდება.

ამ მხრივ შესანიშნავია ერთი რუსის ნ. მ. პ.—ის წიგნი, რომელსაც სახელად ჰქვია: «დალისტის მთებში». ეს წიგნი შეიცავს მხოლოდ ლექსებს, მაგრამ თვით ლექსებზედ უფრო საინტერესო წინა-სიტყვაობაა. ჩვენ რომ ადგილი და გარემოება ნებას გვაძლევდეს, მთელს წინა-სიტყვაობას ამოვეწერდით, მაგრამ უადგილობის გამო მხოლოდ ზოგიერთ შესანიშნავ აზრებს გავაცნობთ ჩვენს მკითხველებს.

ავტორი მოაგონებს რამე მკითხველებს რუსეთისაგან მოტანილს მსხვერპლს დალისტის დასაპყრობად, შემდეგ ამბობს: «თუმცა სამხედრო პირთა და მასუკან სამოქალაქო მშვიდობიანობის დამამყარებელთაც მიიღეს საჩუქრად საუკეთესო ადგილები ამ ოქროს მატყლით ქებულის ქვეყნისა, მაგრამ ეს დასაჩუქრებულნი კენისიან და სჩივიან, რომ ძვირფასის სისხლის დაქცევით შემძინილი მამული არაფერს აძლევს მათ და ჰყიდიან ამ მამულს, გაუდაბურებულ, და მთის კულტურას მოკლებულს. სხადია, რომ ჩვენმა... განკარგულებამ კარგი ნაყოფი ვერ მოიტანა. ძაქასის მთებთაგვი დაჰბადეს.

შემდეგ ავტორი იხსენიებს საოცარს კულტურას მთის ხალხისას,

«დროების» ჭეღვტონი, 10 სექტემბ.

სიცია*)
(მოხრობა)

ბეჭია და სიცია კარგა ხანს ისხდენ ჯამებით ხელში და ნელ-ნელა ხერცხვადენ ახლად-მოწვევილს რძეს, რომელიც აქავებულიყო და ჯერ კიდევ ომხივარი ასლიოდა; წინ გამოლილს გულაზედ ახლად გამომცხვარი, ქარვასავით ყვითელი მჭადები ეყარა.

სამხრობდენ, მაგრამ ვაი იმ სამხარს! რა პურის ქამა უნდა ყოფილიყო, როდესაც ორი გული, ტრფობით აესებული, მიიზიდავდენ ერთმანერთს, თრთოდენ, ფანქალებდენ და კენესით მიესწრაფებოდენ ერთმანერთთან შესაერთებლად?!

ისინი სვამდენ რძეს, სჭამდენ პურს, მაგრამ გასაძლომად-კი არა სჭამდენ და სვამდენ: ისინი ერთის გრძობით მოცულნი იყვნენ, ერთს წადილით შეტყობილნი და ხელები და პირი კი ანგარიშ-მიუცემლად მოქმედებდენ.

*) ის «დროება» № 96.

ძარგა ხანმა ვაიარა ამ მთრთოლ-ეარე მდგომარეობაში, კარგა ხანს იტანჯენ ორნიც, როდესაც ბეჭიამ წყნარად და მოულოდნელად წამოიძახა:

— ძალაუ, მართლა მამა-მენი არ სჩადის?—და დალუნა თავი.

სიციამ «ბაკანი» დასდგა, მთრთოლარეს ხელებით «ყულანას» მისწვდა და იმისი ძენძით თითქოს გულის მოძრაობა უნდა დაეყენებინა.

— ძალაუ, მითხარ ღთის მადლსა.

— მართლა,—წყნარად უპასუხა სიციამ.

ბეჭიას ცივმა ოფლმა დაასხა და გატაცებით წამოიძახა:

— მამ რაილა ექნა, საით გადავირდვი?

— ბამიტაცე,—ისევ წყნარად უპასუხა ქალმა.

ბეჭია პირველში გაშტერდა ამ სიტყვებზედ. თუმცა, მართალია, გატაცებას თითონვე ჰფიქრობდა, მაგრამ დღემდის არ იყო დაწმუნებული, რომ ქალს უყვარს, რომ დასთანხმდება და დღეს პირველსავე სიტყვებზედ ქალი გატაცებას თითონვე ეუბნებოდა.

— რაი?—იკითხა იმან ხმის კანკა-

ლით და აღგზნებულის თვალებით დააცქერდა,—რაი სიტყვი?

— ბამიტაცე,—ისევ მტკიცედ, გარდაწყვეტით და კამათად გაიმეორა სიციამ.

— მამ, გიყორვარ, გიყორვარ?—ახლოს მიწევით წარმოსთქვა ბეჭიამ და ათრთოლებული ხელი, თითონვე არ იცოდა, როგორ მოხვია ქალს წელში.

ძალი ჩუმად იყო და ცახცახი კი ამტკიცებდა, რომ კითხვა აღარ ეპირებოდა.

— მითხარ, მითხარ ღთის მადლსა!—ეხვეწებოდა ბეჭია და თან-და-თან იზიდავდა თავისაკენ.

ძალიმ პასუხის მაგიერ წყნარად შეხედა, შეხედა ერთს წამს, სწრაფად და ეს საკმარისი იყო, რომ ბეჭიას დაეძახა: «ჩემო ყველაფე!» და გიქსავით მიეკრო გულში.

ძალი არ ეწინააღმდეგებოდა და ეკროდა გულში. ორთავე ერთ-გვარი ცეცხლი მოსდებოდათ, ორთავეს თავი დაევიწყებოდათ, ორნიც ერთის გრძობით ანთებულებიყვნენ და ეს გრძობა იყო სურვილი ერთმანერთში გადაექციათ, ერთს მეორესთვის ჩაყვდა თავისი სული და ორის საგ-

ნიდგან ერთს განუშორებელს საგნად გარდაქმნილი-იყვნენ.

თივ-დავიწყებულს შეყვარებულებს ჯერ ღლის მიწურვა წამოფსროთ და ჩქარა მთვარეც მოჰფინა იქაურობა ნაზის, კაცის ამაღლეგებელის სხივით.

სიციას მეტად უგვიანდებოდა, ეს დაგვიანება პატრონებს არამც-თუ მოაძებნიებდა ქალს, არამედ მის სახელს ბოროტი ენა ცუდათაც შეეხებოდა და ეს-კი მთელს გვარეულობას აუწმენდელ ჩირქად მოეცხებოდა; მაგრამ რა საქმე აქვს ხალხთან სიყვარულით აღგზნებულს გულს, როდესაც სატრფოს ხელშია, როდესაც მის მიკარებით სორთის, კენესის, ხარობს და იტანჯება?!

შეყვარებულებსაც ყოველისფერი გადავიწყებოდათ და მისცემოდენ მხოლოდ ერთს გრძობას, რომელიც ისე სასიამოვნოდ უცივლიგებდა.

IV
შემობინდა, როდესაც ძორლუ-ყო მეათედ გამოსულიყო გარეთ და გასცქეროდა იმ მთას, საიდგანაც სიცია უნდა დაბრუნებულყო, მაგრამ ისევ უკმაყოფილოდ გადააფურთხებდა და დაიძახებდა:

ზინაური მონიკა

კახეთში გამგზავრებულ ინჟინერ...

ჩვენის ქალაქის გამგებანს ახლათ...

ამ დღეებში მოკლავს ვაკვანიაში...

ჩვენ შევიტყუეთ აგრეთვე, რომ...

ჩვენ მოგვივიდა ბ. აღნაშვილი...

ახალციხიდან გვწერენ: «ამ თვის...

1-ს, ხუთშაბათს, 9 საათს ბუკური არა...

ეს რა: ბოჩკებზედ, ვაკვანია — სურას...

გან. «ესოში» დაბეჭდილია...

სასამართლოს მონიკა.

მოწმების ჩვენებისა და ამათ შე...

მათგან გაყვანილს კლდეებზედ რუ...

«რა დასკვნა შეიძლება კაცმა და...

— რაი მოუვიდა იმ ქალაშავს?!

მორლუყო უკანასკნელად გავიდა...

აღლო სასწრაფო, თოფს ფალია გა...

ის მიდიოდა დაღონებული, აღელ...

«ხვალ გაიგებს ყველა, რას არ...

ასე ამბობდა, ასე ჰფიქრობდა მო...

ხუცი, რომლისთვისაც სახელის გა...

მოხუცი გაუდგა წითლოვანის ბი...

«ამე იყო ყუჩი, გაჩუმებული,...

მორლუყო შესდგა და გატაცებით...

საზოგადო მთის ცრუ-მორწმუნე...

მოხუცმა განედა «მორას» და...

მორლუყო შესდგა და გატაცებით...

«რას მოასწავებს ეს ვარსკვლავი?»

იცის, რომდენმა მღვლელებმა იხრმა...

— ზავატალოზს მძვრთმა, — დაიძ...

მართს წამოწვილი კლდის ცხვირ...

მოხვევ გაცივდა და გულ-სვედიან...

ძარგა ღირღიტის შემდეგ, მოხუც...

ბი იყო წაკითხული, რომლებიც დანაც
აღმოჩნდა, რომ ბ. მაშარსკის სიკ-
ედილის მიზეზი რევოლუციით კრი-
ლომა იყო.

ამის შემდეგ თავმჯდომარემ სიტყ-
ვა მისცა პროკურორს, რომელსაც,
რამდენადაც შეიძლება, ვეცდებით
ერცლად გადმოგვცეთ.

«სანამ თითონ საქმის შინაარსს შე-
ვეყვებით», — დაიწყო პროკურორმა: «მე
მინდა გავსინჯო თეატრალური
მხარე დღევანდელის საქმისა. წინად-
ვე გაზეთებში ცალკე გამოცხადდა,
რომ ამა და ამ დღეს ესა და ეს საქ-
მე იქნება განხილული, ამოდენა
საზოგადოების ყრბობა მოგვაგო-
ნებს თეატრალურს მხარეს და საქმის
გაზეთადებას.

«საზოგადოებას ამ გვარს საქმეში
მართლა ისეთი კაცობრიული მონა-
წილობა რომ მიეღო, როგორც მა-
თი სიმრავლე გვიმტკიცებს, მაშინ
რამდენით ამ საქმეებზედ ამავე სასა-
მართლოს პალატაში უფრო ღირს
შესანიშნი საქმეები ვარჩეულია, თუნ-
და შესახებ იმ უბედური სალდათები-
რცა, რომელთაც მკირედის დანაშაუ-
ლისათვის ყველაზედ მომეტებული გა-
დახდებით ხოლმე; მაგრამ ეს შემ-
თხვევა სასამართლოში არაფის არ იზა-
დავს და უბედურის ბედ-იბაღზედ
განჩინების დადგენა ოთხ კედელ შუა
ხდება.

«თეატრალური მიზეზია და სხვა
არაფერი, რომ დღეს ამოდენა ხალხ-
სა ეხედეთ. თითონ ოთხი სხვა-და-
სხვა ყურნალ-ვაზეთების რეპორტერის
ყოფნაც-კი საქმის გაზეთადებას მიე-
წერება და სხვა არაფერს.

«ამისათვის, ბბ. მსაჯულნო, ნება
მიბოძეთ მოგაგონოთ, რომ ამ ყრი-
ლობას თქვენთვის არაერთი მნიშ-
ვნელობა არ უნდა ჰქონდეს და არც

ფეხთან თითი მიიტანა და ჩხმახს და-
ცემინებას უპირებდა, ერთბაშით გაი-
სმა ისევე უსიამოვნო ხმა და შემ-
კრთალმა ქორლუყომ თოფი შეანძ-
რია, სასხლეტს უდროით წამოედო
თითი და ტყვიამ ჰაერში გაიტანა
გრიალი.

მორდუყოს მოესმა ფრთხილი და
წუთის შემდეგ დაინახა ცის სივრცეში
შეშინებული ფრინველი, რომელსაც
ტყვია დასცდენოდა და უფრო ქუში-
შარს ადგილს ეძებდა.

ის გაფრინდა გაღმა ხევში, სადაც
თოფი ველარ მისწოდებოდა და მოჰ-
ყვა თავის უსიამოვნო ძახილს, — მო-
ხუცი-კი, დაღონებული და დარწმუ-
ნებული რომ უბედურება თავს დას-
ტრიალებს, ცოტა სიხუმის შემდეგ
დაეშვა მუხლებზედ, რომ ცხარედ და
გულ-მხურვალედ შევედრებოდა ხე-
ვის ანგელოზებს.

ცოტა ხანს შემდეგ მოხუცი წა-
მოდგა, ამოიხრა და დაიძახა:

— რაიკ მომივა, ყველა უფლის
ნება! მასტენა ისევე თოფი და გასწია
ცხვრის ბინისაკენ, სადაც მშვიდობი-
ანად მიაღწია და დაბინავებული ცხე-
რი და მწყემსი დახვდა.

უბედური კაცის თანაგრძობად უნდა
ჩაითვალოს.

«ამ სიტყვების შემდეგ მე მინდა
გადავხედო საზოგადოდ კაცის ბუნე-
ბას, რომელიც, თანახმა ვარ, მაშინა
არ არის და მის გულის მოძრაობა
იმრგვლივ მყოფ შემთხვევებზე და პი-
რობებზე არის დამოკიდებული.

«მახედაც-კი დათანხმდებით, რომ
წერს და პირობებს ბრალდებულზედ
მოქმედება ჰქონდა, რომ ბრალდე-
ბულის სამხედრო წოდებაზედ სხვა
შეხედულებას დიდი მონაწილობა
ჰქონდა მის დანაშაულობაში, მაგრამ,
თუნდა აკრეც იყოს, განა ეს შესა-
სუბუქებელი მიზეზია?.. შოველ დამ-
ნაშავეს, ყოველ კაცის-მკვლელს, თუ
მაგ ნადავზედ დაუდევით, გასამართ-
ლებელი მხარეები ექნება, რადგანაც
ის თავის შეხედულობისამებრ მოქ-
მედობს და მისი მოქმედება არის შე-
დგენილი ალზრდისა და იმ პირობებისა,
რომლებშიაც იზრდება, სცხოვრებს!..
მაგრამ, ბატონებო, განა ეს იმათ
სასჯელისაგან იხსნის?

«ბრალდებულმა მიშჩენკომ პირ-
ველმა მიაყენა შეურაცხყოფა, პირ-
ველმა დაჰკრა, პირველმა დაიწყო
თავიდან ბოლომდის ძალდატანება,
შეიტყუა თავის სახლში იმ აზრით,
რომ მოეკლა მაშარსკი და მოჰკლა
კიდევ. ამას ამტკიცებენ ფაქტები და
არ არღვევს არც ერთი მოწმის ჩვე-
ნება.

«ბრალდებულს რომ წინაღვე მოსა-
ზრებული ჰქონდა მაშარსკის სიკვდი-
ლი, ეჭვი არ არის, რადგანაც ბრალ-
დებული წავიდა მიხაილოვის სახლში,
გამოართვა ისეთი რევოლვერი, რო-
მელიც უფრო საიმედო იყო, გაიარა
მუშტაიდის ბაღამდის, დაბრუნდა უკან
და მოკლა თითონ მაშარსკის სახლ-
ში უნდოდა, მაგრამ ვინ იცის, რა

V

სანამ მოხუცი ცხვრის ბინაში ავი-
დოდა, სიცოცხლე და ბეჭია მყუდროებაში
მიმსხდარიყვნენ და რადგანაც ღამეს
ცვარი გაეგდო და აგრილებულიყო,
ბეჭიას სიცოცხლე, როგორც ბარტყი, ისე
შეეფარებინა თავის ნაბდის ქვეშ და,
მგონი, მთელი თავისი სიცოცხლე მი-
ეცათ, რომ მათთვის არაფის დაეშალა,
არაფის დაერღვია ეს ბედნიერება.

ისინი ამ ყოფაში იყვნენ, როდესაც
იმათაც თვალის შეჰკრეს კუდიან
ვარსკვლავს, და ორთავე გული აუძ-
გერდათ. რა არის, რას ნიშნავს ეს
არა-ჩვეულებრივი ბუნების მოვლენა?..
მაგრამ როცა კაცს გული მხარუ-
ლათა აქვს, როდესაც სიყმაწვილი და
გრძობა ალაღებს, მაშინ ყოველი
მოვლენა უკეთესად და საბედნიეროდ
აიხსნება. შეყვარებულების აზრით
ეს იყო «წვერის სპარს ანგელოზი»,
რომელიც ვარსკვლავად გამოეცხადა
და ციღან კურთხევას უგზავნიდა
იმათ შეუღლებას. ბეჭიამ განარებულს
და დამტკბარს ქალს მოხვია ძლიერი
ხელები და აცხვანებული გული მი-
იკრა მკერდზედ. მიიკრა და განუწყ-
ვეტლივის კოცნით რაღაც მოკლე
ტკბილს სიტყვებს ჩასჩურჩულებდა.

შემთხვევამ შეუშალა ხელი? როდესაც
იქ ვერაფერი მოახერხა, მაიწვია
შინ თავის სახლში და იქ მოიყვანა
აღრულოებაში თავისი განზრახვა.

«მე დავეთანხმები ბრალდებულს,
რომ ამ შემთხვევის დროს ნერვები
მოქმედებდნენ, ალელეებულოც იყო
იმ წუთში, როდესაც თავის მსხვერპლს
ჰკლავდა, უკანასკნელს სამხედრომდის,
მაგრამ აქედამ სრულიად არ გამო-
დის, რომ მიშჩენკოს წინაღვე მოსაზ-
რებული არა ჰქონდა... ძალი რომ
კაცსა ჰკლავდეს დამერე იმ გვარად,
როგორც ცხლანდელს შემთხვევაში,
არ შეიძლება, შევლევარებას არა
გრძობდეს, და თუ მართლა მღელ-
ვარებას არა გრძობს, სხანს კაცის-
კვლა ხელობად გაუხდია, შეუთვისე-
ბია.

«ბრალდებული ყოველ თავის მოქ-
მედების გასამართლებლად სამხედრო
წოდებასა ჰკიდებს ხელს და თავის
მოქმედების შესამსუბუქებლად ამ წო-
დების შეხედულებებს უკან იმალება;
მაგრამ არც ამ მხრით გამართლებდა
ბრალდებული, რადგანაც სამხედრო
წოდების შეხედულება რაინდული
უნდა იყოს და ეს უკანასკნელები
პრინციპითვე დაფრდომილთა, დაჩაგ-
რულთა და სუსტთა მოსარჩლეები
უნდა იყვნენ. ამ გვარი ძალის და-
ტანება და სუსტის უიარაღო კაცის
მოკვლა, სწორედ უნდა ვსთქვათ, არა-
ფერი რაინდობა და არაფითარის შე-
ხედულებით ვერ გამართლებდა. პრინ-
ციპად რომ მივიღოთ, — სამხედრო
პირი თავიანთ პატივი ამ გვარის მოქ-
მედებით უნდა დაიცვანო, რომლი-
თაც ბრალდებულს თავის გამართლე-
ბა უნდა, ჩვენ, ვინც უბედურებამ
სამხედრო წოდებას არ გვაკუთვნა,
რალა გვჩივებ? მათ უნდა გვლანძლონ,
გვეკმონ, დაგვნოკონ კიდევ და ჩვენ

მრთაშად მოისმა თოფის ხმა და
ორნივე ფეხზედ წამოცვიდნენ, ორნივე
გამოვიდნენ ტკბილის თავ-დავიწყებლ-
გან, ორთავე თავიანთი მოვალეობა
მოაგონდით ქალს მოვალეობა შეი-
ლისა თავის მშობელთან და მწყემსს
თავისი ცხვარი, მისგან უპატრონოდ
დაგდებული, წუთში ორნივე გამოფ-
ხიზლდნენ, ორნივე გონს მოვიდნენ.

— ლოლუბულმა, რალა მეშველებს,
დამიგვიანდა!

— ჩემო ყველაფე! — სიყვარულიანად
წამოიძახა ბეჭიამ, — ახლა წახვალ და,
უფალმა იცის, როდისღა გნახამ!

— ნუ გეშინიან, ბეჩო ჩემო
თაო... ძალი ამოვალ!

— ამოდი, ამოდი სიცოცხლე, თო-
რემ ლოდინით ჩამოვდნები..

— აგრე, აგრე, — წარმოაქვა სი-
ციამ და გაბრუნდა შინისაკენ.

ბეჭია გაუდგა უკან, მაგრამ სი-
ციამ შეაყვანა.

— ნუ რა გინდა რა, მე თავად ჩა-
ვალ.

— რას უბნობ? — მაიკვირვა მოხე-
ვემ, მარტო საით წახვალ?

— რაი მიშავს? აქ მოკლე ბილი-
კია, ლელეზედ ბატარა ჩასადომია და
შინაც ჩავალ.

ცოტა ლაპარაკს უკან ორნივე შე-

გულ-ხელ დაკრეფილები უნდა დაე-
დგეთ. რადგანაც, ისინი სამხედრო
წოდებას ეკუთვნის და თავიანთ პა-
ტივს იცვენ?

«არა, ბატონებო, ვერ ყველაზედ
უწინ ის უნდა ვიფიქროთ, რა წო-
დებასაც უნდა ეკუთვნოდეთ, რომ
ყველანი ადამიანები ვართ, ყველას
გული გვაქვს და უფლება, ჩვენი ღირ-
სება და პატივი დავიცვათ. მადმოვი-
ტანოთ ლაპარაკი თითონ ბრალდე-
ბულზედ და გავსინჯოთ: სამხედრო
წოდების პატივს დავცავს ნება ჰქონდა,
თუ რამოდენიმე მიზეზით ამ უფლებას
მოკლებული იყო.

«მე ვგონებ რომ ამ უფლებას ამ
მიშჩენკო მოკლებული იყო, რად-
განაც მან პირველმა დაიწყო უსა-
მართლობა, მან თავის მოქმედებითა მის-
ცა მიზეზი შეურაცხყოფა მიეყენებინათ
და რადგანაც მაშარსკის მოქმედება
ბრალდებულისგან შეურაცხყოფის მი-
ყენებამ გამოიწვია, ამისთვის მიშჩენ-
კოს მოესპო უფლება იმ წოდების-
თვის თავი გამოედო, რომლის მო-
ვალეობაც პატიოსნება და სამართ-
ლიანობა უნდა იყოს.» (აქ პროკუ-
რორი შესვენებას ითხოვს.)

«საქმარისია, რაც სამხედრო წო-
დების პატივზედ ვილაპარაკეთ. მიმე-
ორებ: ბრალდებული არაა ცოცხალი
სამხედრო წოდების პატივს არ იცავდა,
არამედ ის არც სხვა რომელიმე პა-
ტივს იცავდა. იმისი მოქმედება თეი-
სის ხასიათით ვარგვანი და უაზროა
და, მაშასადამე, მკაცრად დასჯა შეჰ-
ფერის.»

აქედგან ბ. პროკურორმა დაიწყო
მოწმების ჩვენების დაფასება, რომ-
ლიდგანაც ამკარა შედეგი გამოჰ-
ყვანდა, რომ ბრალდებულმა მიშჩენ-

თანხმდნენ და ტკბილის ალერსის შემ-
დეგ გამოესალმნენ ერთმანერთს; მაგ-
რამ ბეჭია მაშინვე მობრუნდა და
შეაყვანა.

— სიცოცხლე!

— რაი გინდა?

— რაი ექნა, რომ ასე მიყობნარ?

— რაი გიყო — მახარებულმა და
მორცხობით უპასუხა ქალმა.

— შენ რომ დამივიწყო?

— აუ! — საყვედურით წამოიძახა
ქალმა და წყენით შეხვდა.

— ღთის მადლს, ნუ სჯავრობ...
შეწოთ არ მეცოცხლებს!.. შე-
მომფიცე, რომ არ მილალატებ.

— ღმერთი იყო შენი თავდები!..
ბეჩო, შენც რომ დავივიწყო, რაი-
ღამ უნდა მაცოცხლოს?

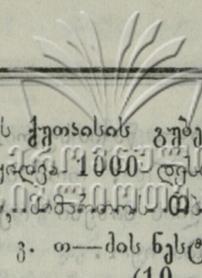
— ჩემო ყველაფე! — მეტი ველარა
მოახერხა რა ბეჭიამ და ისევე გულში
ჩაიკრა. რამდენიმე წუთს შემდეგ ორ-
ნივე თავ-თავის გზაზედ მიდიოდნენ:

ქალი წყნარად კლდებზედ ჩადიოდა
და ბეჭია-კი ასულიყო ბინაში, სადაც
ცხვარს ვარს უფლიდა.

მორლუყოს გზაში აცდენის მიზე-
ზი სხვა-და-სხვა ბილიკებზედ წასვლა
იყო.

ა. მოხუხარბი.

(შემდეგი იქნება).

კომ წინაღვე მოსახრებით მოკლა მა-
შარსკი და მსაჯულთაგან ითხოვდა
სამართლიან გადახდევინებას.

(შემდეგი იქნება)

რუსეთი

რუსული გაზეთი «ეხრა» ერთს თა-
ვის მოწინავე წერადა ამბობს: შემდეგს
შესახებ კავკასიისა: «დასწლოებითი გაც-
ნობა კავკასიისთან ცხადად გვიჩვენებს,
რომ იქ, კავკასიაში, ჩვენ ვერ ვხედავ-
თარა იმ შედეგადმიღებას, რომელთაც
განდიოდით არა მარტო სხვა ჩვენ გა-
ნაპირებულს პროვინციებში. არამედ გა-
რკვეან პოლიტიკაშიც. ეს შედეგადმიღე-
ბანი ფორმალურად ძვირად გვაჩვენებს,
რუნდად მოქმედობდა ჩვენს მნიშვნელო-
ბაზე და ღირსებაზე და დღესაც არ მოს-
პობილან მხოლოდ იმ განსუთქილების
გამო, რომელიც არსებობს ადგილობ-
რები მმართველობისა და თვით უმაღ-
ლეს მთავრობის შორის». ამ განსუთქი-
ლების შესახებ გაზეთი განაგრძობს: «ვი-
სი ბრალთა, თუ არა ჩვენ, რომ უმაღ-
ლესი ნება არა სრულდება ისე, როგორც
სასურველია?... მეცნიერებმა და პუბლიცის-
ტებმა რატომ თავის დროზე არ დათვალი-
ერეს კავკასია და არ გამოიჩინეს ხალხის უკა-
დურეთი მდგომარეობის მიხედვით?... რუ-
სეთის საქმე კავკასიაში, გაზეთის სიტყ-
ვით, მდგომარეობს ხალხის ეკონომიურ
და პოლიტიკურ ცხოვრების რიგანად
განწყობაში. მხოლოდ მამინ დამყარდება
კავკასიაში სასურველი წეს-წყობილება,
რომლის დადგენა შეუძლებელია ჯარების
და ადმინისტრაციის გამრავლებით. ეს
დაგვიტყობს ჩვენ მრავალ წელთა ის-
ტორიაში».

შემდეგ გაზეთი ამბობს, რომ «კავკას-
იაში ხალხსა სურს იყოს მმართვე-
ლებთან რუსებთან და არა ადგილობრი-
ვი მცხოვრებნი». ამასვე ჩვენ ჩვენს
მხრით მოვასხებთ «ეხრას», რომ კავ-
კასიაში უმეტეს ნაწილად მმართველებად
არაინ რუსები და მისი და არა ხალხის,
სურვილი უფრო აღსრულებულია.

გაზეთებიდან კტუბოვლობით, რომ
იმ კომისიას, რომელიც უნდადამუშავებდეს შე-
ფის ორგანიზაციის თავმჯდომარეობით არის
შედეგადმიღებული, განუხილავს პოლიტიკურ
და მნიშვნელოვან საქმე და სამ კატეგორიად გა-
უყვია იგინი: პირველი კატეგორიისთვის
მიუწერინა ის პირნი, რომელნიც არაინ სამ-
ხედრო სამხარეოსკან დასჯილნი კატორ-
გაში გაგზავნილნი, ანუ ციხეში დასას-
ლებით, მეორე კატეგორიისთვის ის პირ-
ნი, რომელნიც ადმინისტრაციული წეს-
ით არაინ დასჯილნი ციხეში გაგ-
ზავნილნი, და მესამესთვის ისინი, რომ-
ელნიც მცირე კადით, არა უმეტეს ხუ-
თის წლისა, აგრეთვე ციხეში გაგზავ-
ნილნი არაინ დასჯილნი. თხრებები შეუ-
ტანილთ კამისიაში 300 პირს პირველი
კატეგორიისას და 2000-მდე უკანასკნე-
ლისას. შედეგად მიეცა თანხმად
გაორკების კურთხევის დროს გამოცე-
მული მანიქსტისა, რომელსაც ფიქრო-

ბენ ვიდევ შევსან. შემდეგ კომისია
დაიწვეს იმ პირთა საქმეს, რომელნიც
პოლიციის შესწავლობის ქვეშ არაინ
მიცემულნი.

ამავე მანიქსტის ძალით რუსეთ-
ში დაბრუნების ნება მიეცათ იმ პოლი-
ტიკურ კომისიებს, რომელნიც პოლიტი-
კური საქმეების გამო რუსეთიდან არაინ
წასულნი. როგორც მათგანმა ისურვა ამ
მანიქსტით ესარგებლა და დაბრუნებუ-
ლიყო სამსახურში, მაგრამ, როგორც
გაზეთები გაატყობენ, რუსის სამხედ-
როებზე, როგორც მაგ. ალექსანდროვი,
ნება არ მიუციათ გადმოსულიყვნენ. საფ-
რანგეთის შინაგანთა საქმეთა სამინისტ-
როს სტატ-სეკრეტრის თანამშრომელს ამ
საქმის თაობაზე მიუწერია უკვლავ პრე-
ტეტებისათვის შემდეგი: საფრანგეთის
ელჩის სიტყვით, კარშავში როგორცაა
პოლიტიკური მართლად დაუტყობათ სამხედ-
როებულ და რუსის მთავრობის ამის
იმითი ხსნიან, რომ თვითუღმა კმიგ-
რანტმა, რომელსაც სურს რუსეთში დაბ-
რუნება, ჯერ თხოვნა უნდა მისცეს პა-
რიში რუსეთის ელჩის მიერ იმ ადგი-
ლის გუბერნატორს, სადაც მას დასას-
ლება სურს და გუბერნატორმა მის და-
ნაშაულობის დაკარგვად უნდა გადასწვი-
ტოს — შემდეგ მის რუსეთში დაბრუ-
ნება, თუ არა?

პეტერბურგიდან იწერებინან, რომ
ტენზიონალიზმის ინსტიტუტში მისაღე-
ბი ეგზამენები უფრო გათავსებულია. ინსტი-
ტუტში შესვლის მსურველნი უფროა
620 კაცი: კავანსიები მარტო 120 უფ-
ოვალა, ამდენი მიუღიათ და დასაჩვენ-
500 კაცს შეუძლიანთ ეძიონ მეცნიერე-
ბის ნათელი იქ, სადაც ჭებავთ.

გაზ. «რუსკი კურიერს» შეუტყუ-
ვია სარწმუნო წყაროებიდან, რომ ტურ-
გენივის ცხელადან ამ 12 სექტემბერზე
ადრე არ მოიტანენ პეტერბურგში.

უცხოეთი

თუმიც ამ ბოლოს დრო პარაიოდამ
მოსული ამბები გაატყობენ, რომ
იმედია საფრანგეთისა და ჩინეთის ერთ-
მანერში შეტაკება მშვიდობიანად გა-
თავდება. თუმიც ტელეგრაფიდან გატ-
ნობა და როგორცაა ქრანტუხული გა-
სუთებიც ამტკიცებენ, რომ ბენგალ და
შალმელ-ლაურის შორის მოლაპარაკება
არის და მორიგების უმთავრესი პირო-
ბები უფრო დადგინეს, მაგრამ ესლა კი
ისევე ამტკიცებენ სარწმუნო წყაროებიდან,
რომ პეკინის მმართველობას არ უნდა
მიღება იმ ტრაქტატისა, რომელითაც საფ-
რანგეთი ანამის სახელმწიფოს შეეგ-
ბი და მარგოს მენგს გაუგზავნა წი-
ნადადება, რომელითაც თხოულობს ანამის
იმპერატორს შეგზავნის პირების გაუტ-
მებას, და საქმის უწინდელს წესზე და-
უყვანას. ეს წინადადება საფრანგეთის ომის
უქადის, თუ ამ მოთხოვნადას არ შე-
ასრულებს.

ლონდონში კი — როგორც გაზეთებ-

ში იწერებინან — დაწმუნებულნი არაინ,
რომ ბრიტანის მმართველობა არც საფ-
რანგეთისა და არც ჩინეთის ექამდინ არ
მიუშვებს, რომ მათ შორის შეტაკება
მოსდეს. ლონდონის მწერლობა ერთ-
ხმივ ურჩევს ქრანტუხებს არ ეომონ
ჩინელებს; და სთხოვს თავის მმართვე-
ლობას, რომ მან იშუამავლას ორვე
სახელმწიფოთა შორის და ოქამდინ საქ-
მე არ მიიყვანოს, რადგანაც ინგლისე-
ლებს ჩინეთში დიდი ვაჭრობა აქვთ და
არ უნდათ ეს ვაჭრობა რაიმე შემთხვე-
ვითი მიზეზებით შეეწყოს. ჩინეთის
პორტებს თუ ზარბაზნები დაუშინეს,
ეს გარემოება ისე დასცემს ინგლისელების
ვაჭრობას, რომ გლადსტონი იძულებული
იქნება, როგორც იყოს ომი უთუოდ აწ-
დინოს ამ სახელმწიფოთა.

გერმანულთა მდგომარეობა ჩინე-
თის ქალაქებში ექამდინ სიძინი გამხდა-
რა, რომ თხოულობენ თურმე ინგლისის
სამხედრო გემების გაგზავნას ჩინეთის
ნაპირებთან.

განსახილველი

ქ. სოხუმის
პოლიციის სამმართველო

იწვევს მსურველთა მეიჯარადრედ
ხორცისა ქ. სოხუმის მცხოვრებთა-
თვის, გარდა სამხედროთა, საჭიროებს
ყოველ დღე 25 ფუტს ხორცსა. ა-
წესებული (справочная) ფასი ფუტის
ხორცისა ამ დროებით არის ოთხი
მანეთი. საბოლოო პირუტყეთათვის
ქალაქის ადგილზე იქნება უფასოთ
და შეინახავს პირუტყეთა ათს თვეზე
მეტს. ღალას (пошлина) დაკლებისა-
თვის პირუტყეთა ქალაქი არაფერს
ახდევინებს. შირი პირუტყეთა ამ მხა-
რებზე არსად არ არის. გადაწყვეტი-
ლი ვაჭრობა იქნება სოხუმის პოლი-
ციის სამმართველოში 26-ს სექტემბერს
სიტყვიერის და წერილობითის გა-
მოცხადებით. შირაო (ხალციხე) ით-
ხოვება ათასი მანეთი ნალდი ფული,
ანუ ბანკის ბილეთები. შირა ხორცის
ძლევისა იქნება 15 ოქტომბრიდან
1883 წლისა 15-ს ოქტომბრამდის
1884 წლისა. ძონდრია ამ საგანზე
შეგძლიანთ ამავე სამმართველოში
ნახოთ ყოველ დღე 8 საათიდან 2
საათამდის. (1—1)

სასტუმრო (გოსტინიცა)

„იხალია“

ნიკოლაევის ქუჩაზე, პორტოცივის
ძეგლის (პამიატნიკის) მახლობლად
ჩემს საკუთარს სახლში.
ნომრები მშენიერად მორთულია
ელექტრიკოსის დასარგის ზარით და
მარტი მოსამსახურებოთ. სასტუმროსა
აქვს ბუფეტი. შირი ნომრებისა, საქ-
მელებისა კარტით და სასმელებისა
ნაკლებია.
სასტუმროს პატრონი ბ. სარქისოვი.
(30—1)

შირაო სურდეს ქეთისის გუბერნია-
ში მამულის გაყიდვა 1000 დენარი-
ნისა, ან მეტი, მისი მფლობელი-
ისის კარტოში ვ. თ — მის ნესტო-
ვასა. (10—5)

ქალაქ ქეთისში იმსა კუპავას
მადანიაში მიღებული გარეშე ქვე-
ნიდგან მრავალ გვარნი რეინის
კრავოტები სხვა-და-სხვა ზომის
(односальные и двухсальные) ძრი-
ელ მშვენიერნი და აგრეთვე იაფ-
ნი. (5—3)

მანეთი თ. შირსთაისაგან ახლოთ
გახსნილს ლეინის სარდაფში იყიდება
საუპითოსო კახური ძველი ღვი-
ნოში. სარდაფი იმყოფება სურ-
ნოვის აუთიქის პირ-და-პირ, სტამბის
ქვეშ, მესხიეების სახლებში. (10—3)

გამასესხებელი კასისა

გ. ე. ბარამოვისა და ქ.
კუთაისი
ახლადებს, რომ 10-ს და 27-ს რიც-
ხვებს ამა სექტემბრისას დილის ათ
საათიდან, ამა კასის წინ გაისყიდება
აუქციონით, გირაოვები, რომელნიც
არ არიან დახსნილნი შემდეგ ორის
ლგოტის თვისა, ე. ი. ოქროსი, ვერცხ-
ლისა და სხვა ნივთები. (5—4)

500 კრავოტი.
კრავოტების ყიდვამდის, სასარ-
გებლოდა და კეთილ-გონიერებაც
მოითხოვს ინახოს რავდენობა
ინგლისის მადანისა არცრუნის
გაღწერიაში № № 156, 157, 158
და 160 და ამ ნომრებს ყურადღება
მიექცეს. (10—5)

ინგლისის მალაზია Maison de confiance

შეადარეთ ჩვენი ჩაი	მოსკოვის ჩაის
1 მ. 10 მ.	1 მ. 40 მ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2
— — 1—80	— — 2—50
საუკეთესო 2	„ „ 3

იქვე ისუიდება სხვა საქონელიც: თო-
ფები, რეკლამები, კრავოტები, ტურ-
ქული, ჩაიდნები, გასადებები, დაწები,
გაფხები, ტაშტები, გაღები, ქადალი,
შოკოლადი, გაგო, განთავები, მურაბე-
ბი, მაგნეზია, უნაგირები, კლეონგა,
წინდები — გაცის და ქაღის, სულ-სახე-
რები, მაკინტოშის გაღწერა — სულ
შეკლავები 25-დან 50 პრანცტით უფ-
რო იაფად, ვიდრე სხვა რომელსავე მა-
დაზიაში.

ვინც ქალაქს გარეშად 25 მანეთად
1,000 მანეთამდინ საქონელს გამო-
წერს, გასაგზავნს არაფერს არ ის-
დაის. (100—31)